

Број: 17-21-2956-2/23
Сарајево, 02. октобар 2023. године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

**- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

 BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO. 02-10-2023			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj priloga
01,02	21-1	2103/23	

Предмет: Сагласност за ратификацију Споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам:

Споразум о признавању стручних квалификација доктора медицине, доктора дентаалне медицине и архитеката у контексту Централноевропског споразума о слободној трговини, ради давања сагласности за ратификацију. Споразум је потписан дана 03. новембра 2022. године у Берлину.

Будући да је Министарство цивилних послова БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Домова, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који заступницима, односно делегатима може дати све потребне информације.

С поштовањем,

Доставити:

- наслову
- архиви

Broj: 08/1-1-05-2-46418-22/22
Sarajevo, 28.09.2023. godine

НУМЕРИЧКИ: 02/03/04
СП. ЗА СЈЕДНИЦЕ
28-09-2023

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO.....28-09-2023.....20.....

Службено име и презиме	Пол	Место	Датум
	21	2956-1	

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog Odluke o ratifikaciji Sporazuma o priznavanju stručnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata u kontekstu Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini, dostavlja se

U prilogu akta dostavljamo Prijedlog odluke o ratifikaciji Sporazuma o priznavanju stručnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata u kontekstu Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini koji je potpisan dana 3. novembra 2022. godine u Berlinu.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 23. vanrednoj sjednici, održanoj 18. jula 2023.godine, donijelo Odluku o prihvatanju Sporazuma o priznavanju stručnih kvalifikacija doktora medicine, doktora dentalne medicine i arhitekata u kontekstu Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini. Kopiju pomenute Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine broj: 01-50-1-2292-1/23 od 18. jula 2023.godine dostavljamo u prilogu.

Molimo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine da u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora („Službeni glasnik BiH”, broj: 29/00 i 32/13), provede proceduru ratifikacije predmetnog Sporazuma.

MINISTAR

Elmedin Konaković

Elmedin Konaković

Prilog:
-kao u tekstu

СПОРАЗУМ О ПРИЗНАВАЊУ СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА ДОКТОРА МЕДИЦИНЕ, ДОКТОРА ДЕНТАЛНЕ МЕДИЦИНЕ И АРХИТЕКАТА У КОНТЕКСТУ СРЕДЊОЕВРОПСКОГ СПОРАЗУМА О СЛОБОДНОЈ ТРГОВИНИ

Представници Албаније, Босне и Херцеговине, Косова*, Црне Горе, Сјеверне Македоније и Србије (у даљем тексту „стране“),

У смислу економске интеграције, у складу са Средњоевропским споразумом о слободној трговини (СЕФТА) 2006., у складу са чланом V. Општег споразума о трговини услугама, те у сврху подстицања либерализације трговине услугама унутар СЕФТА-е;

Имајући у виду циљеве и приоритете, утврђене Акционим планом заједничког регионалног тржишта 2021 – 2024. (CRM), усмјерене на уклањање препрека за признавање стручних квалификација, доношењем и спровођењем „Оквир Европске уније (ЕУ) за аутоматско признавање стручних квалификација за 7 занимања и ЕУ система аутоматског признавања“ који се заснива на координацији минималних услова оспособљавања;

Констатујући да се ниједна одредба овог споразума не може тумачити као изузеће страна од њихових права и обавеза према постојећим споразумима;

Са циљем подстицања мобилности стручњака, бољег усклађивања вјештина са потребама тржишта рада и повећања продуктивности;

Наглашавајући циљеве промовисања регулаторног усклађивања и усклађивања закона и прописа страна са правом Европске уније (ЕУ); посебно настојећи омогућити слободно кретање стручњака преношењем у регионални оквир Директиве 2005/36/EZ Европског парламента и Савјета од 7. септембра 2005. о признавању стручних квалификација, како је измијењена Директивом 2013/55/EU од Европског парламента и Савјета од 20. новембра 2013.;

Са намјером успостављања аутоматског признавања стручних квалификација на основу минималних захтјева оспособљавања и њиховог примјењивања на сва три занимања утврђена овим споразумом и горе наведеном Директивом и именовања професија које задовољавају примјену минималних захтјева оспособљавања у оквиру Анекса у року од највише двије године како би се то проширило на остале четири професије након усвајања овог споразума;

договорили су се око следећег:

І ПОГЛАВЉЕ ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. Сврха

1. Овим споразумом се утврђују правила о аутоматском признавању доказа о формалним квалификацијама, на основу минималних услова оспособљавања унутар страна, за

* Ова ознака не доводи у питање ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом Савјета безбједности УН-а 1244/1999 и мишљењем Међународног суда правде о проглашењу независности Косова.

приступ и обављање регулисане професије, као и усклађивању минималних услова оспособљавања у једној или више других страна, а који омогућују носиоцима наведене квалификације (у даљем тексту: стручњаци) обављање исте професије у склопу стране (у даљем тексту: страна прималац) која није страна у којој су стекли стручну квалификацију (у даљем тексту: страна издавалац).

2. Појмови кориштени у овом споразуму који имају родно значење, без обзира користе ли се у мушком или женском роду, укључују и мушки и женски род те било који други род признат од страна.

Члан 2. Подручје

1. Овај споразум се примјењује на физичка лица, како је дефинисано у Анексу I Додатног протокола 6, као стручњаке стране издаваоца који желе обављати регулисану професију у страни примаоцу у зависности од усклађених минималних услова оспособљавања, било на основу samozапослења или запослења. Свака страна ће допустити стручњаку странке издаваоца, који посједује доказе о стручним и формалним квалификацијама у смислу члана 3. става 1. тачке (б) које нису стечене у страни примаоцу, да се бави регулисаном професијом у смислу члана 3(1)(а) унутар те стране у складу с њеним правилима и релевантним законодавством. Ово признавање мора поштовати минималне услове оспособљавања утврђене овим споразумом. Ако доказ о формалној квалификацији није у складу са минималним условима оспособљавања, како је наведено у овом споразуму, признавање професионалне квалификације подлијеже општем систему признавања.

2. Овај споразум се односи на сљедеће стручњаке: докторе медицине, докторе денталне медицине и архитекте, како је дефинисано и наведено у Анексу I, Анексу II и Анексу III.

3. Свака страна ће поднијети Заједничкој радној групи за признавање стручних квалификација законе, прописе и административне одредбе које доноси у вези са издавањем доказа о формалним квалификацијама у професијама обухваћеним овим споразумом.

4. У сврху спровођења и примјене овог споразума високошколске установе морају имати акредитоване студијске програме и/или лиценциране студијске програме усклађене са минималним захтјевима оспособљавања из Анекса овог споразума.

Члан 3. Дефиниције

У сврху овог споразума, примјењују се сљедеће дефиниције:

(а) „регулисане професије”: професионална дјелатност или група професионалних дјелатности, чији је приступ, обављање или један од начина обављања, директно и индиректно, на основу законских, регулаторних или управних одредби подложен посједовању посебних стручних квалификација; посебно, употреба стручног звања ограниченог законским, регулаторним или управним одредбама на носиоце одређене стручне квалификације представља начин бављења професионалном дјелатношћу;

(б) „стручне квалификације”: квалификације потврђене доказима о формалним квалификацијама, потврдом о оспособљености коју је издао надлежни орган стране, што је одређено у складу са законодавним, регулаторним или управним

одредбама те стране, на основу стручног оспособљавања или посебног испита, и/или професионалног искуства;

(ц) „докази о формалним квалификацијама”: дипломе, свједочанства и други докази које је издао орган стране именован у складу са законодавним, регулаторним или управним одредбама те стране и којима се потврђује успјешан завршетак стручног оспособљавања стеченог углавном у склопу стране;

(д) „надлежни орган”: било који орган или орган који је страна овластила посебно за издавање или примање диплома о оспособљавању и других докумената или информација те за примање захтјева и доношење одлука из овог споразума;

(е) „регулисано образовање и оспособљавање”: свако оспособљавање које је посебно усмјерено на бављење одређеном професијом и које се састоји од курса или курсева допуњених, према потреби, стручним оспособљавањем или пробним радом или стручном праксом.

(ф) Структура и ниво стручног оспособљавања, пробног рада или стручне праксе одређују се законима, прописима или административним одредбама дотичне стране или их надзире или одобрава орган одређен у ту сврху;

(г) „професионално искуство”: стварно и законито обављање дате професије у оквиру стране са пуним или еквивалентним скраћеним радним временом;

(х) „стручни приправнички стаж”: период стручне праксе која се спроводи под надзором, под условом да представља услов за приступ регулисаној професији, а која се може одвијати током или након завршетка образовања које води до оспособљености;

(и) „физичко лице“ како је дефинисано у оквиру CEFTA-е;

(ј) „Европски систем преноса и прикупљања бодова или ECTS бодови”: бодовни систем за високо образовање који се користи у Европском подручју високог образовања;

(к) Заједничка радна група за признавање стручних квалификација (JWGRPQ);

(л) CEFTA: Средњоевропски споразум о слободној трговини;

(м) RCC: Савјет за регионалну сарадњу.

Члан 4.

Учиници признања

Признавање стручних квалификација од стране примаоца омогућава физичким лицима да у тој страни добију приступ истој професији за коју су квалификовани у страни издаваоцу и да је обављају у страни примаоцу под не мање повољним условима од својих физичких лица.

II ПОГЛАВЉЕ ПРИНЦИПИ ПРИЗНАВАЊА

Члан 5.

Правила стручне, законске или управне природе

Када се стручњак пресели, подлијеже професионалним правилима стручне, законске или административне природе која су директно повезана са стручним квалификацијама, као што су дефиниција професије, коришћење звања и озбиљна професионална несавјесност која је директно и специфично повезана са заштитом и сигурношћу потрошача, као и дисциплинске одредбе које су примјениве код стране примаоца на стручњаке који обављају исту професију код стране примаоца.

Члан 6.

Принципи аутоматског признавања

1. Свака страна ће признати доказе о формалним квалификацијама доктора медицине који дају приступ професионалним активностима доктора медицине са основним оспособљавањем и доктора медицине специјалисте, као и доктора денталне медицине и доктора специјалисте денталне медицине, као и архитекте, који су наведени у Анексу I, Анексу II и Анексу III, који задовољавају минималне услове оспособљавања из Анекса I, Анекса II и Анекса III, те ће, у сврху приступа и обављања професионалних активности, дати таквим доказима исти учинак који имају докази о формалним квалификацијама које она сама издаје.

Такве доказе о формалним квалификацијама морају издати надлежни органи у странама које их издају и морају бити пропраћени, према потреби, свједочанствима наведеним у Анексу I, Анексу II, односно Анексу III.

2. Таква ажурирања неће захтијевати измјену постојећих важних законских начела у странама у погледу структуре занимања у вези са оспособљавањем и условима приступа физичких лица. Таква ажурирања ће поштовати одговорност страна за организацију образовних система.

Члан 7.

Опште одредбе о оспособљавању

Стране ће, у складу са поступцима специфичним за сваку страну, осигурати, потичући континуирани професионални развој, да стручњаци, чије су стручне квалификације обухваћене овим споразумом, могу ажурирати своје знање, вјештине и компетенције како би одржали сигурну и дјелотворну праксу и били у току са професионалним развојем.

Члан 8.

Стечена права

Не доводећи у питање стечена права специфична за предметне професије, у случајевима када докази о формалним квалификацијама доктора медицине који омогућују приступ професионалним активностима доктора медицине са основним оспособљавањем и доктора медицине специјалисте, као и доктора денталне медицине и доктора специјалисте денталне медицине и архитекте, које имају стручњаци страна, не задовољавају све захтјеве за оспособљавање из овог споразума, свака страна ће признати као довољан доказ доказе о формалним квалификацијама које су издале те стране у оној мјери у којој такви докази потврђују успјешно завршено оспособљавање, које је започело на датуме које ће предложити Заједничка радна група и пропраћено је потврдом у којој се наводи да су носиоци били дјелотворно и законито укључени у предметне активности најмање три узастопне године током пет година прије додјеле потврде.

III ПОГЛАВЉЕ

ПОСТУПАК ПРИЗНАВАЊА СТРУЧНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

Члан 9.

Уобичајени поступак за признавање стручних квалификација

1. Страна прималац потврдиће пријем захтјева у року од 30 дана од пријема и обавијестити подносиоца захтјева о свим документима који недостају. Ако подносилац захтјева не достави допуну документације, надлежни орган ће одбацити пријаву као непотпуну, осим ако кандидат оправда разлоге пропуштања рока.
2. Поступак за испитивање захтјева за одобрење за обављање регулисане професије мора се довршити што је прије могуће и довести до прописно поткријеpljene одлуке надлежног органа у страни примаоцу у сваком случају у року од три мјесеца након датума када је потпуни досије подносиоца захтјева поднесен, а у тим случајевима разлози ће бити образложени у одлуци о признавању.
3. Одлука или недоношење одлуке у року подлијеже жалби у складу са општим правилима сваке стране.

Члан 10.

Тражење помоћи

Признавање стручних квалификација обухвата могућност прибјегавања дјелотворном механизму правног лијека за подносиоца захтјева. У случају да се признање не одобри, подносилац захтјева се мора обратити органу који је састављен другачије од оног који је одбило захтјев. Тај орган ће одлучити о жалби након што је подносиоцу захтјева дао могућност да буде саслушан у разумном временском року.

Члан 11.

Документи и потврде који се могу тражити од подносиоца захтјева у складу са овим споразумом

1. Документи

- (а) Доказ да је дотична особа физичко лице стране.
- (б) Докази о формалним квалификацијама које омогућују приступ предметној регулисаној професији, како је наведено у Анексу I, Анексу II и Анексу III.
- (ц) Доказ о стручној оспособљености у смислу члана 3. става 1. тачке (б), пропраћен потврдом надлежног органа у којој се наводи да је стручњак дјелотворно и законито ангажован у предметним активностима најмање три узастопне године током пет година прије додјеле сертификата.
- (д) Када надлежни орган стране примаоца захтјева од особа које се желе бавити регулисаном професијом доказ да имају добар карактер или углед или да нису прогласили стечај, или када обуставља или забрањује бављење том професијом у случају озбиљне професионалне повреде или кривичног дјела, та страна прималац ће прихватити као довољан доказ, у односу на подносиоце захтјева из страна који желе обављати ту професију, документе издате од стране надлежних органа у страни издаваоцу, који показују да су ти захтјеви испуњени. Ти органи морају доставити документе у року од два мјесеца.

(е) Ако надлежни органи стране која их је издала не издају документе наведене у првом подставу, ти се документи замјењују изјавом под заклетвом или, у странама у којима не постоји одредба за изјаву под заклетвом, свечаном изјавом – коју је дало дотично физичко лице пред надлежним судским или управним органом или, према потреби, квалификованим стручним органом стране издаваоца; такав орган ће издати потврду којом се потврђује вјеродостојност изјаве под заклетвом или свечане изјаве.

(ф) Ако страна прималац захтјева од свог стручњака који се намјерава бавити регулисаном професијом документ који се односи на физичко или ментално здравље подносиоца захтјева, та страна ће прихватити као довољан доказ за то документ који се захтјева у страни која издаје документ. Ако страна издавалац не изда такав документ, странка прималац ће прихватити потврду коју је издао надлежни орган у тој страни. У том случају, надлежни орган стране која их издаје морају доставити тражени документ у року од мјесец дана.

(г) Када страна прималац захтјева од стручњака да се баве регулисаном професијом,

- доказ о имовинском стању подносиоца захтјева,
- доказ да је подносилац захтјева осигуран од финансијских ризика који произлазе из професионалне одговорности стручњака у складу са законима и прописима који су на снази у страни примаоцу у погледу услова и обима покрића, та ће страна прихватити потврду у том смислу као довољан доказ које издају туђе банке и осигуравајућа друштва.

(х) Ако страна то захтјева од стручњака, мора се доставити потврда којом се потврђује непостојање привремене или коначне суспензије обављања професије или кривичних пресуда.

2. Остале потврде

Како би се олакшала примјена овог споразума, стране могу прописати да, осим доказа о формалним квалификацијама, физичко лице које испуњава тражене услове оспособљавања мора доставити потврду од надлежног органа своје или било које друге стране која их издаје у којој се наводи да овај доказ о формалним квалификацијама испуњава захтјеве наведене у овом споразуму.

3. Формат и језик

Све документе и потврде из овог члана прихватиће надлежни орган стране примаоца у формату и на језику утврђеном законодавством стране која их издаје. Страна прималац задржава право затражити од подносиоца захтјева превод докумената и потврда на једном од својих службених језика.

Члан 12.

Употреба стручних звања

1. Ако је у страни примаоцу регулисана употреба стручног звања које се односи на једну од дјелатности дотичне професије, подносиоци захтјева из друге стране, који имају овлашћење за обављање регулисане професије, користеће се стручним звањем стране примаоца, које одговара тој професији у тој страни и користеће све повезане иницијале.

2. Ако професију у страни примаоцу регулише удружење или организација, подносиоци захтјева из страна неће бити овлаштени да користе стручно звање које издаје та организација или удружење, или његов скраћени облик, осим ако доставе доказ да су чланови тог удружења или организације.

3. Ако удружење или организација чланство условљава одређеним квалификацијама, то може учинити само под условима наведеним у овом споразуму, у односу на подносиоце захтјева из других страна који посједују стручне квалификације.

Члан 13.

Употреба академских звања

Страна прималац осигурава да се дотичним физичким лицима додијели право коришћења академских звања која су им додијељене у страни издаваоцу и њихов скраћени облик на језику стране издаваоца. Страна прималац може захтијевати да након звања слиједи назив и адреса установе или испитног одбора које је додијелило. Ако се академско звање стране издаваоца може замијенити у страни примаоцу са звањем које у потоњој страни захтијева додатно оспособљавање које корисник није стекао, страна прималац може захтијевати од корисника да користи академско звање страна издаваоца у одговарајућем облику који ће одредити страна прималац.

IV ПОГЛАВЉЕ

ДЕТАЉНА ПРАВИЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ ПРОФЕСИЈЕ

Члан 14.

Познавање језика

1. Страна ће, ако сматра потребним, захтијевати од пружаоца услуга који има користи од признавања стручних квалификација да има довољно знања језика потребног за обављање професије у страни примаоцу.

2. Страна ће осигурати да све контроле које се спроводе ради контроле усклађености с обавезом из става 1. буду ограничене на довољно познавање једног службеног језика те стране.

3. Свака контрола познавања језика мора бити сразмјерна активности која ће се обављати. Дотичном стручњаку допуштено је уложити жалбу на такве контроле према закону стране примаоца.

V ПОГЛАВЉЕ

АДМИНИСТРАТИВНА САРАДЊА

Члан 15.

Централни приступ информацијама

1. Стране ће осигурати да слједеће информације буду јавно доступне на енглеском језику и путем контактних тачака за услуге:

(а) списак свих регулисаних професија у оквиру стране укључујући податке за контакт особу за сваку регулисану професију у складу са чланом 18. ставом 4.;

(б) захтјеве и поступке за све професије регулисане у страни, укључујући све повезане таксе које плаћају физичка лица и документе које морају доставити физичка лица;

(ц) појединости о томе како се жалити, према законима, прописима и административним одредбама, на одлуке страна донесене у вези са овим споразумом.

2. Стране ће осигурати да су информације из става 1. пружене на јасан и свеобухватан начин те да су лако доступне даљински и електронским путем те да се ажурирају.

3. Стране ће осигурати да се на сваки захтјев за информацијама упућен контактним тачкама за услуге одговори што је прије могуће.

Члан 16.

Заједничка радна група за признавање стручних квалификација

1. Заједничка радна група за признавање стручних квалификација (JWGRPQ) олакшаће и надзирати спровођење и примјену овог споразума.

2. Чланови JWGRPQ-а ће бити, између осталог, задужени за пружање информација и помоћи која је потребна у вези са признавањем стручних квалификација предвиђених овим споразумом, као што су информације о законодавству, прописима и административним одредбама које регулишу признавање стручних квалификација.

3. Опис послова JWGRPQ-а ће бити усвојен најкасније годину дана након усвајања овог споразума.

Члан 17.

Транспарентност

1. Стране ће обавијестити JWGRPQ о списку свих постојећих регулисаних професија, наводећи активности које покрива свака професија, те списак регулисаног образовања и оспособљавања те оспособљавања са посебном структуром, најкасније 18 мјесеци након доношења овог споразума. О свакој промјени тих спискова такође ће се без непотребног одгађања обавијестити JWGRPQ. Секретаријати CEFTA-е и RCC-а успоставиће и одржавати јавно доступну базу података о регулисаним професијама, укључујући општи опис активности које покрива свака професија.

2. Стране ће испитати постоје ли захтјеви према њиховом правном систему који ограничавају приступ професији или њено бављење носиоцима одређене стручне квалификације, укључујући коришћење стручних звања и професионалне активности допуштене под таквим звањем, наведене у овом члану као 'захтјеви' су компатибилни са следећим принципима:

(а) захтјеви не смију бити ни директно ни индиректно дискриминишући;

(б) захтјеви морају бити оправдани најважнијим разлозима од општег интереса;

(ц) захтјеви морају бити прикладни за осигурање постизања циља којем се тежи и не смију прелазити оно што је потребно за постизање тог циља;

(д) Стране ће обавијестити JWGRPQ о својим налазима.

Члан 18.

Принципи административне сарадње

1. Стране ће блиско сарађивати и пружати узајамну помоћ како би олакшале спровођење и примјену овог споразума. Оне осигуравају повјерљивост информација које размјењују.
2. Путем JWGRPQ -а, стране ће размјењивати информације које сматрају потребним за обављање активности према овом споразуму. Притом ће поштовати правила о заштити личних података предвиђена релевантним законодавством страна.
3. Свака страна ће размјењивати информације са другим странама путем JWGRPQ -а о процесима којима ће додјељивати или примати доказе о формалним квалификацијама и друге документе или информације те примати пријаве и доносити одлуке из овог споразума.
4. Путем JWGRPQ -а, свака страна ће дати другим странама име особе за контакт за сваку регулисану професију, која ће пружити све релевантне информације и подржати сарадњу између страна у вези са том специфичном регулисаном професијом.

VI ПОГЛАВЉЕ ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Преношење

Стране ће донијети законе, прописе и административне одредбе потребне за усклађивање са овим споразумом најкасније осамнаест мјесеци од ступања на снагу овог споразума у складу са чланом 21. Стране ће о томе обавијестити JWGRPQ.

Члан 20.

Анекси

1. Сви анекси чине саставни дио овог споразума.
2. Информације које стране морају доставити у Анексу I, Анексу II и Анексу III достављају надлежни органи и достављају се JWGRPQ -у најкасније 18 мјесеци након што овај споразум ступи на снагу у складу са чланом 21.
3. Стране ће осигурати да JWGRPQ ажурира информације наведене у Анексу I, Анексу II и Анексу III и према потреби их допуњује у складу са чланом 6. ставом 1. тачком 2. овог споразума.

Члан 21.

Ступање на снагу

1. Овај споразум подлијеже ратификацији, прихватању или одобрењу у складу са релевантним захтјевима. Службено обавјештење о ратификацији, прихватању или одобрењу ће бити похрањено код депозитара.

2. Овај споразум ступа на снагу тридесетог дана након полагања трећег службеног обавјештења о ратификацији, прихватању или одобрењу за странке које су депоновале своју службену обавијест о ратификацији, прихватању или одобрењу.

3. За сваку страну која положи своје службено обавјештење о ратификацији, прихватању или одобрењу након датума полагања трећег службеног обавјештења о ратификацији, прихватању или одобрењу, овај споразум ступа на снагу тридесетог дана након дана на који та страна положи своје службено обавјештење о ратификацији, прихватању или одобрењу.

4. Сјеверна Македонија ће дјеловати као депозитар и обавијестиће све стране овог споразума о сваком обавјештењу примљеном у складу са овим чланом и било којој другој радњи или обавјештењу које се односи на овај споразум.

Члан 22. Измјене и допуне

1. Свака страна може предложити измјене и допуне Споразума слањем писменог обавјештења депозитару. Депозитар ће ово обавјештење прослиједити JWGRPQ -у из члана 16. овог споразума.

2. Приједлози измјена и допуна усвајају се консензусом свих чланова JWGRPQ. Ови приједлози ће се упутити органу CEFTA-е надлежном за трговину услугама.

3. Након усвајања, измјене и допуне достављају се странама на ратификацију или одобрење.

4. Измјене и допуне ступају на снагу у складу са правилима и поступком из члана 21. овог споразума.

Члан 23. Трајање и отказивање

1. Овај споразум се закључује на неодређени временски период.

2. Свака страна може, у било које вријеме, отказати Споразум слањем писаног обавјештења депозитару, који ће обавијестити друге стране о овом отказу.

3. Такво отказивање ступа на снагу шест мјесеци након датума када је депозитар примио обавјештење.

Члан 24.

Сви спорови произашли из овог споразума рјешаваће се кроз Механизам за рјешавање спорова CEFTA 2006.

Члан 25. Приступање страна CEFTA-е

Стране признају права било које стране СЕФТА-е да приступи овом споразуму.

Споразум је састављен на енглеском језику у једној оригиналној верзији, која остаје у посједу депозитара. Свака страна ће добити један овјерени примјерак Споразума.

У Берлину, 3. 11. 2022. године

/Својеручан потпис/   /Својеручан потпис/

/Својеручан потпис/   /Својеручан потпис/

/Својеручан потпис/   /Својеручан потпис/

Признавање на основу усклађивања минималних услова оспособљавања

ДОКТОР МЕДИЦИНЕ

Члан 1. Основно медицинско оспособљавање

1. Упис на основно медицинско оспособљавање условљен је посједовањем квалификације или свједочанства које омогућава приступ универзитетима, за предметни студиј.

2. Основно медицинско оспособљавање састоји се од укупно најмање пет година студија, које се додатно може изразити са еквивалентним ECTS бодовима, и састоји се од најмање 5.500 сати теоретског и практичног оспособљавања које се спроводи или је под надзором Универзитета.

3. Основно медицинско оспособљавање гарантује да је дотична особа стекла следећа знања и вјештине:

- (а) одговарајуће познавање наука на којима се заснива медицина и добро разумијевање научних метода укључујући принципе мјерења биолошких функција, вредновање научно утврђених чињеница и анализу података;
- (б) довољно познавање грађе, функција и понашања здравих и болесних особа, као и односа између здравственог стања и физичке и социјалне околине човјека;
- (ц) одговарајуће познавање клиничких дисциплина и пракси које му дају кохерентну слику менталних и физичких болести, медицине са стајалишта профилаксе, дијагнозе и терапије те људске репродукције;
- (д) одговарајуће клиничко искуство у болницама под одговарајућим надзором.

Члан 2. Специјалистичко медицинско оспособљавање

- 1. Пријем на специјалистичко медицинско оспособљавање условљен је завршетком и потврдом основног програма медицинског оспособљавања из члана 1. Анекса I током којег је оспособљени стекао одговарајуће знање из основне медицине.

2. Специјалистичко медицинско оспособљавање обухвата теоретско и практично оспособљавање на универзитетској или медицинској наставној болници или, према потреби, у установи за медицинску скрб коју су за ту сврху одобрила надлежна тијела.

Стране ће осигурати да минимално трајање специјалистичких медицинских оспособљавања из члана 7. Анекса I није краће од трајања предвиђеног у тој тачки. Оспособљавање се спроводи под надзором надлежних органа. Обухвата лично учествовање доктора медицине приправника у активностима и обавезама које подразумевају предметне службе.

Оспособљавање ће се спроводити са пуним радним временом у посебним установама које признају надлежни органи. То укључује учествовање у цијелокупном низу медицинских активности одјељења на којем се оспособљавање спроводи, укључујући дежурства, на начин да специјализант сву своју професионалну активност посвети својем практичном и теоретском оспособљавању током радне седмице и током године, у складу са поступцима прописаним од стране надлежних органа. У складу са тим, та радна мјеста подлијежу одговарајућој накнади.

3а. Стране могу предвидјети, у релевантном законодавству, дјелимична изузећа од дијелова специјалистичког медицинског оспособљавања наведених у члану 7. Анекса I, која ће се примјењивати од случаја до случаја под условом да је тај дио оспособљавања похађан већ током другог специјалистичког оспособљавања наведеног у члану 7. Анекса I, за који је стручњак већ стекао стручну квалификацију у страни. Стране ће осигурати да одобрено изузеће не износи више од половине минималног трајања дотичног специјалистичког медицинског оспособљавања.

Свака страна ће обавијестити Мултилатерални одбор и друге стране о свом дотичном законодавству за таква дјелимична изузећа.

4. Стране ће издавање доказа о специјалистичком медицинском оспособљавању условљавати посједовањем доказа о основном медицинском оспособљавању из члана 7. Анекса I.

Члан 3. Врсте специјалистичких медицинских оспособљавања

Докази о формалним квалификацијама доктора специјалиста су такви докази које додјељују надлежни органи, а који одговарају, за предметно специјализирано оспособљавање, звањима која се користе у различитим странама и на које се упућује у члану 7. Анекса I.

Члан 4. Посебно оспособљавање из опште медицинске праксе

1. Пријем на посебно оспособљавање из опште медицинске праксе условљен је завршетком и вредновањем основног програма медицинског оспособљавања из члана 1. Анекса I током ког је приправник стекао релевантно знање о основној медицини.

2. Посебно оспособљавање из опште медицинске праксе која води до додјеле доказа о формалним квалификацијама издатим прије [1. јануара 2006.] траје најмање двије године на пуно радно вријеме. У случају доказа о формалним квалификацијама издатим након тог датума, оспособљавање ће трајати најмање три године са пуним радним временом.

Ако програм оспособљавања из члана 1. Анекса I укључује практичну обуку коју спроводи одобрена болница која посједује одговарајућу општу медицинску опрему и услуге или као дио одобрене опште медицинске праксе или одобреног центра у којем лекари пружају примарну медицинску његу, трајање тог практичног оспособљавања може, до највише једне године, бити укључено у трајање предвиђено у првом подставу за потврде о оспособљавању издате на дан или након [1. јануара 2006. год.].

Могућност предвиђена другим подставом ће бити доступна само за стране у којима је посебна обука из опште медицинске праксе трајала двије године [од 11. јануара 2001.].

3. Посебно оспособљавање из опште медицинске праксе спроводи се у пуном радном времену, под надзором надлежних органа. То ће бити више практично него теоретски. Практично оспособљавање се спроводи, с једне стране, најмање шест мјесеци у одобреној болници која посједује одговарајућу опрему и услуге, а с друге стране, најмање шест мјесеци као дио одобрене опште медицинске праксе или одобреног центра на којој лекари пружају примарну здравствену његу.

Практично образовање одвијаће се у сарадњи са другим здравственим установама или структурама опште медицине. Међутим, не доводећи у питање минималне периоде утврђене у другом подставу, практична обука може се спроводити током периода не дужег од шест мјесеци у другим одобреним установама или здравственим структурама које се баве општом медицином.

Оспособљавање ће захтијевати лично учествовање приправника у професионалним активностима и одговорностима особа са којима ради.

4. Стране условљавају издавање доказа о формалним квалификацијама из опште медицинске праксе посједовањем доказа о формалним квалификацијама из основног медицинског оспособљавања из члана 6. Анекса I.

5. Стране могу издати доказе о формалним квалификацијама из члана 6. Анекса I доктору који није завршио обуку предвиђену овим чланом, али који је завршио другу, допунску обуку, што је потврђено доказима о формалним квалификацијама издатим од стране надлежног органа. Они, међутим, не смију издавати доказе о формалним квалификацијама осим ако не потврђују знање на нивоу који је квалитативно једнак знању стеченом током обуке предвиђене овим чланом.

Стране ће, између осталог, одредити у којој мјери допунско оспособљавање и професионално искуство које је подносилац захтјева већ стекао, могу замијенити оспособљавање предвиђено овим чланом.

Стране могу издати доказе о формалним квалификацијама из члана 6. Анекса I само ако је подносилац захтјева стекао најмање шест мјесеци искуства опште медицине у ординацији опште медицине или у центру у којем доктори пружају примарну здравствену заштиту из става 3.

Члан 5. Обављање стручне дјелатности доктора опште медицине

Свака страна ће обављање дјелатности доктора опште праксе у оквиру свог домаћег система социјалне сигурности условити посједовањем доказа о формалним квалификацијама из члана 6. Анекса I.

Стране могу од овог услова изузети особе које тренутно пролазе посебну обуку из опште медицине.

Члан 6. Доказ о формалним квалификацијама из основног медицинског оспособљавања

Страна	Доказ о формалним квалификацијама	Орган који додјељује квалификацију	Пропратна потврда уз квалификацију	Референтни датум

Члан 7. Доказ о формалним квалификацијама за љекаре специјалисте

Страна	Доказ о формалним квалификацијама	Орган који додјељује квалификацију	Референтни датум

Члан 8. Називи оспособљавања из специјалистичке медицине

	Назив	Назив
Страна	Анестезија	Општа хирургија
	Минимални период оспособљавања: 3 године	Минимални период оспособљавања: 5 година

	Назив	Назив
Страна	Неуролошка хирургија	Акушерство и гинекологија
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Општа (интерна) медицина	Офталмологија
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 3 године

	Назив	Назив
Страна	Оториноларингологија	Педијатрија
	Минимални период оспособљавања: 3 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Респираторна медицина	Урологија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 5 година

	Назив	Назив
Страна	Ортопедија	Патолошка анатомија
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Неурологија	Психијатрија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Дијагностичка радиологија	Радиотерапија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Пластична хирургија	Клиничка биологија
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Микробиологија - бактериологија	Биолошка хемија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Имунологија	Торакална хирургија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 5 година

	Назив	Назив
Страна	Педијатрија	Васкуларна хирургија
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 5 година

	Назив	Назив
Страна	Кардиологија	Гастроентерологија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 5 година

	Назив	Назив
Страна	Реуматологија	Општа хематологија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 3 године
	Назив	Назив
Страна	Ендокринологија	Физиотерапија
	Минимални период оспособљавања: 3 године	Минимални период оспособљавања: 3 године

	Назив	Назив
Страна	Неуропсихијатрија	Дерматовенерологија
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 3 године

	Назив	Назив
Страна	Радиологија	Дјечија психијатрија
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Геријатрија	Болести бубрега
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Геријатрија	Болести бубрега
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Инфективне болести	Социјална медицина
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Фармакологија	Медицина рада
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Алергологија	Нуклеарна медицина
	Минимални период оспособљавања: 3 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Максифацијална хирургија (основно медицинско оспособљавање)	Биолошка хематологија
	Минимални период оспособљавања: 5 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Стоматологија	Дерматологија
	Минимални период оспособљавања: 3 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Венерологија	Тропска медицина
	Минимални период оспособљавања: 4 године	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Гастроентеролошка хирургија	Ургентна медицина
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 5 година

	Назив	Назив
Страна	Клиничка неурофизиологија	Дентална, орална и максилофацијална хирургија (основно медицинско и стоматолошко оспособљавање)
	Минимални период оспособљавања: 4 година	Минимални период оспособљавања: 4 године

	Назив	Назив
Страна	Медицинска онкологија	Медицинска генетика
	Минимални период оспособљавања: 5 година	Минимални период оспособљавања: 4 године

Члан 9. Доказ о формалном образовању општег лекара

Страна	Доказ о формалним квалификацијама	Стручно звање	Референтни датум

АНЕКС II ДОКТОРИ ДЕНТАЛНЕ МЕДИЦИНЕ

Све одредбе из Анекса I су узете из ЕУ директиве 2005/36/EZ о признавању стручних квалификација.

Члан 1. Основно оспособљавање доктора денталне медицине

1. Приступ основном оспособљавању доктора денталне медицине подразумева посједовање дипломе или свједочанства које омогућава приступ, за предметне студије, универзитетима или високошколским установама нивоа који је признат као еквивалентан, код стране.
2. Основно оспособљавање доктора денталне медицине састоји се од укупно најмање пет година студија, што се додатно може изразити са еквивалентним ECTS бодовима, и састоји се од најмање 5.000 часова редовног теоријског и практичног оспособљавања које обухвата најмање програм описан у члану 4. Анекса II и који се спроводи на универзитету, у високошколској установи која пружа оспособљавање признато као еквивалентни ниво или под надзором универзитета.
3. Основним оспособљавањем доктора денталне медицине се гарантује да је дотична особа стекла следећа знања и вјештине:

2. Професија доктора денталне медицине заснива се на оспособљавању доктора денталне медицине из члана 1. и 2. Анекса II и представља посебну професију која се разликује од осталих општих или специјализованих медицинских професија. Обављање дјелатности доктора денталне медицине захтијева посједовање доказа о формалној оспособљености из члана 5. Анекса II.

3. Стране ће осигурати да доктори денталне медицине уопштено имају приступ и обављају активности превенције, дијагностике и лијечења аномалија и болести које захватају зубе, уста, вилице и припадајућа ткива, узимајући у обзир регулаторне одредбе и правила струковне етике на референтне датуме из члана 5. Анекса II.

Члан 4. Студијски програм за докторе денталне медицине

Студијски програм који води до доказа о формалној квалификацији у стоматологији укључује минимално следеће предмете. Један или више ових предмета може се предавати у контексту других дисциплина или у вези са њима.

А. Основни предмети: Хемија Физика Биологија	Б. Медицинско-биолошки предмети и општи медицински предмети: Анатомија Ембриологија Хистологија, укључујући цитологију Психологија Биохемија (или психолошка хемија)	Ц. Предмети који су директно повезани са стоматологијом: Протетика Стоматолошки материјали и опрема Конзервативна стоматологија Превентивна стоматологија
	Патолошка анатомија Општа патологија Фармакологија Микробиологија Хигијена Превентивна медицина и епидемиологија	Анестетици и седација Орална хирургија Посебна патологија Клиничка пракса Педодонција Ортодонција Пародонтологија Дентална радиологија
	Радиологија Физиотерапија Општа хирургија Општа медицина, укључујући и педијатрију Оториноларингологија Дерматовенерологија Општа психологија – психопатологија – неуропатологија Анестезија	Дентална оклузија и функција вилице, Професионална организација, етика и законодавство Социјални аспекти стоматолошке праксе Праксе Максилофацијална хирургија

Члан 5. Доказ о формалним квалификацијама доктора денталне медицине

Страна	Доказ о формалним квалификацијама	Орган који додјељује доказ о квалификацији	Пропратна потврда уз доказ о квалификацији	Стручно звање	Референтни датум
--------	-----------------------------------	--	--	---------------	------------------

Члан 6. Доказ о формалним квалификацијама доктора специјалисте денталне медицине

Орална хирургија

Страна	Доказ о формалним квалификацијама	Орган који додјељује доказ о квалификацији	Референтни датум
--------	-----------------------------------	--	------------------

Ортодонција

Страна	Доказ о формалним квалификацијама	Орган који додјељује доказ о квалификацији	Референтни датум
--------	-----------------------------------	--	------------------

АНЕКС III АРХИТЕКТ

Члан 1. Оспособљавање архитеката

1. Оспособљавање архитекте се састоји од:

(а) најмање укупно пет година редовног студија на универзитету или сличној наставној установи, што доводи до успјешног полагања испита на универзитетском нивоу;

2. Архитектура је главна компонента студија из става 1. На студију мора бити успостављена равнотежа између теоретских и практичних аспеката архитектонског оспособљавања и мора се гарантовати бар стицање следећих знања, вјештина и компетенција:

(а) способност израде архитектонских пројеката који задовољавају и естетске и техничке захтјеве;

(б) одговарајуће познавање историје и теорија архитектуре и сродних умјетности, технологија и хуманистичких наука;

(ц) познавање ликовних умјетности као утицај на квалитет архитектонског обликовања;

(д) одговарајуће познавање урбаног дизајна, планирања и вјештина укључених у процес планирања;

(е) разумијевање односа између људи и грађевина, између грађевина и њихове околине, те потребе повезивања грађевина и простора између њих са људским потребама и мјерилима;

(ф) разумијевање професије архитекте и улоге архитекте у друштву, посебно у припреми задатака који узимају у обзир друштвене факторе;

(г) разумијевање метода истраживања и припреме задатка за пројекат;

(х) разумијевање конструкцијског дизајна те конструкцијских и инжењерских проблема повезаних са пројектовањем зграде;

(и) одговарајуће познавање физичких проблема и технологија те функције грађевина како би им се осигурали унутрашњи услови удобности и заштите од климатских прилика, у оквиру одрживог развоја;

(ј) потребне вјештине пројектовања како би се задовољили захтјеви корисника зграде унутар ограничења прописаних факторима трошкова и грађевинским прописима;

(к) одговарајуће познавање индустрија, организација, прописа и поступака укључених у превођење концепата пројекта у грађевине и интеграција планова у цјелокупно планирање.

3. Број година академског студија из става 1. може се додатно изразити еквивалентним ECTS бодовима.

Члан 2. Обављање професионалне дјелатности архитеката

1. У смислу овог споразума, професионалним пословима архитекте сматрају се послови који се редовно обављају под стручним звањем 'архитект'.

Члан 3. Доказ о формалним квалификацијама архитекте

Страна	Доказ о формалним квалификацијама	Орган који додјељује доказ о квалификацији	Пропратна потврда уз доказ о квалификацији	Референтна академска година
--------	-----------------------------------	--	--	-----------------------------

Овим потврђујем да је претходни текст вјеродостојна копија оригиналног Споразума о признавању стручних квалификација доктора медицине, доктора денталне медицине и архитеката у контексту Средњоевропског споразума о слободној трговини, потписаног у Берлину, 3. новембра 2022. године, који је депонован у Архиву Министарства вањских послова Републике Сјеверне Македоније.

/Својеручан потпис/
Natasha Deskoska

/Печат:

Замјеник директора
Управа за међународно право и конзуларне
послове
Министарство вањских послова Републике
Сјеверне Македоније

Скопје, 5. децембра 2022. године

РЕПУБЛИКА СЈЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА
МИНИСТАРСТВО ВАЊСКИХ
ПОСЛОВА
СКОПЈЕ/